

ROZVOJ ÚZEMIA A MEDZIĽUDSKÉ VZŤAHY

Milena MOYZEOVÁ

Ústav krajinnej ekológie SAV, Štefánikova 3, P. O. Box 254, 814 99 Bratislava
e-mail: milena.moyzeova@savba.sk

Abstract: *Rural communes in Slovakia fulfil important functions both in the system of settlement and the life of society. Solution of specific problems of rural settlements requires respect for these functions and a search of ways to conserve traditional values and life style of commune. Essential for such process is the inclusion of local population and self-administrative bodies as the participants who know best the environment where they live and are able to name and specify their needs, interests, and requests respecting the value orientation, way of life and the nature of social relationship in the particular commune. The aim of the paper is to present the opinion and attitudes of the local administration representatives concerning the questions involved with the evaluation of human relationships as the factor which influences the social environment in the commune and the development of self-administrative activities. The research was conducted in rural settlements in the district of Trnava.*

Key words: *rural settlements, development of settlement, human relationships, sociological research*

Úvod

Vidiecke sídla tvoria významnú zložku nielen sídelnej štruktúry, ale aj celkovej štruktúry krajiny. Aby sa vidiecke sídla rozvíjali udržateľným spôsobom majú spracované viaceré strategické dokumenty. Na miestnej úrovni k týmto dokumentom patria Územný plán obce, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, Krajinno-ekologický plán, Miestny územný systém ekologickej stability a pod. Úspešný rozvoj obce, okrem existencie týchto dokumentov, ovplyvňuje aj rad ďalších faktorov ku ktorým patrí sociálne prostredie. Sociálne prostredie v ktorom človek žije je dôležitým faktorom jeho spokojného/nespokojného života. Súčasťou sociálneho prostredia sú aj medziľudské vzťahy, ktoré ak nie sú dobré, môžu byť dôvodom odchodu človeka z tohto prostredia. Kvalita medziľudských vzťahov je často skúmaná z pohľadu sociológov ako jedna z dimenzií sociálnych istôt. Podľa Faltána (2015) medziľudské vzťahy, ich podoba a charakter, veľa napovedajú nielen o lokálnej súdržnosti spoločenstva, ale aj o jeho fragmentácii na báze odlišností a výberu, či na báze konfliktu. Odráža sa v sociálnej klíme, ktorá charakterizuje lokálne spoločenstvá, jeho schopnosť v prípade nevyhnutnosti, či potreby sa mobilizovať, byť solidárny a nápomocný, resp. cez schopnosť sa aktivizovať pre riešenie niektorých miestnych problémov. Základom nášho výskumu bolo skúmať medziľudské vzťahy pri rozvoji samosprávnych aktivít, nakoľko práve tie zohrávajú dôležitú úlohu v celkovej atmosfére demokratického prostredia

v spoločnosti. Ako modelové územie sme si zvolili vidiecke sídla okresu Trnava. Respondentmi boli starostovia obcí, ktorí z hľadiska svojej pracovnej pozície - zamestnanec vo verejnej službe, sú priamo zodpovední za rozvoj obce a majú relevantné informácie o obci, jej obyvateľoch aj sociálnej klíme v obci. Pre rozvojové záujmy obce, pre prácu starostu a miestneho zastupiteľstva, ale aj pre zabezpečenie pokojného života v obci je veľmi dôležitá celková atmosféra, aká „panuje“ v obci (Moyzeová, 2015). Tú do veľkej miery ovplyvňujú aj medziľudské vzťahy, to ako sa ľudia k sebe správajú, či je medzi ľuďmi porozumenie, udržiavajú sa dobré susedské vzťahy, či občania majú záujem podieľať sa na riešení verných vecí a pod. Pre rozvoj každej obce je preto dôležité, aby predstavitelia miestnej samosprávy vedeli do samosprávnych aktivít zapojiť aj miestnych obyvateľov, aby návrhy na odstránenie problémov boli adresné, cielené a tým aj viac účinné z hľadiska ich individuálnych aj skupinových potrieb. Občiansku participáciu v sídelnom prostredí Faltan, Strussová, Kostlán, Faltanová a Sapirova (2011) chápu ako proces pri ktorom sa zapájajú hľadiská všetkých zainteresovaných subjektov do správy, riadenia i rozvoja sídla. Podľa Gajdoša (2002) základným predpokladom obnovy a rozvoja dediny je hlavne aktivizácia vnútorných rozvojových zdrojov dediny, aktivizácia jej jednotlivých potenciálov, predovšetkým však sociálneho (ľudského) potenciálu ako základného predpokladu obnovy a rozvoja dediny. Takéto spoločenstvo je charakteristické nielen medziľudskými vzťahmi, ale i pocitom príslušnosti k lokalite a záujmom na jej živote a rozvoji.

Stanovili sme si nasledujúce hypotézy:

- Predpokladáme, že medziľudské vzťahy budú patriť medzi najzávažnejšie problémy v obciach.
- Predpokladáme, že medziľudské vzťahy budú zaradené medzi prioritne riešené otázky v rámci rozvoja obcí.
- Predpokladáme, že sa medziľudské vzťahy za posledných 10 rokov zmenili.
- Predpokladáme, že medziľudské vzťahy sú jedným z faktorov, ktorý vplyva na životný štýl.

Z pohľadu sídelnej štruktúry okres Trnava tvorí 44 vidieckych sídiel, ktoré si zachovali svoj rurálny charakter. 12 vidieckych sídiel (27,3 %) patrí medzi veľké vidiecke sídla s počtom obyvateľov nad 2 000 - Boleráz, Brestovany, Bučany, Dolná Krupá, Hrnčiarovce nad Parnou, Jaslovské Bohunice, Smolenice, Špačince, Šúrovce, Zavar, Zeleneč a Cífer. 25 obcí, čo je 56,8 % patrí medzi stredne veľké vidiecke sídla s počtom obyvateľov od 500 do 2 000 - Biňovce, Buková, Dobrá Voda, Dolné Dubové, Dolné Lovčice, Košolná, Lošonec, Opoj, Pavlice, Šelpice, Zvončín, Biely Kostol, Bohdanovce nad Trnavou, Dechtice, Dolné Orešany, Horné Orešany, Kátlovce, Krížovany nad Dudváhom, Majcichov, Malženice, Ružindol, Suchá nad Parnou, Trstín, Vlčkovce a Voderady. 7 vidieckych obcí, čo je 15,9 % z celkového počtu vidieckych sídiel v okrese Trnava, má počet obyvateľov menej ako 500 a sú zaradené medzi malé vidiecke sídla okresu. Sú to obce Borová, Dlhá, Horná Krupá, Horné Dubové, Naháč, Radošovce a Slovenská Nová Ves.

Výskumná časť

Výskumnú vzorku tvorilo 44 starostov vidieckych sídiel okresu Trnava. Výskum sme realizovali formou štruktúrovaného dotazníka. Pýtali sme sa na otázky:

- Uveďte maximálne päť najzávažnejších problémov, ktoré máte vo vašej obci
- Ako sa zmenili medziľudské vzťahy v obci za posledných 10 rokov? Zlepšili sa, zhoršili sa, nezmenili sa stále sú dobré, neviem posúdiť a vlastná odpoveď.
- Uveďte dôležitosť riešenia priorít vo vašej obci. Sú medziľudské vzťahy veľmi dôležitou prioritou, dôležitou, menej dôležitou alebo nie sú dôležité z hľadiska rozvoja obce.
- Priradte medziľudským vzťahom hodnotu významnosti od 1 (najvýznamnejšia) po 8 (najmenej významná) podľa toho, ako ovplyvňujú Váš životný štýl.

V dotazníku sme využili otvorené aj zatvorené otázky. Uzavreté otázky mali vopred stanovené varianty odpovedí a otvorené otázky umožnili respondentom použiť vlastnú odpoveď. Pri vyhodnocovaní odpovedí boli frekvencie odpovedí z absolútnych hodnôt prepočítané na relatívne hodnoty. Pri vyhodnocovaní voľných odpovedí bola použitá tzv. obsahová analýza textu. Na štatistické spracovanie dát sme použili program Microsoft Excel. Pri vyhodnocovaní odpovedí sme brali do úvahy aj sociodemografické charakteristiky respondentov, ako sú pohlavie, vek, vzdelanie a dĺžka bývania v obci. Okrem odpovedí na otázky sme hľadali prípadné možné korelácie aj vzhľadom k veľkosti sídla podľa počtu obyvateľov. Nakoľko podľa výskumov, ktoré realizoval Falťan v roku 2015 „určitý vzťah medzi kvalitou medziľudských vzťahov a veľkosťou obce existuje. Analýzy nám priniesli odpovede ako je vnímaná kvalita medziľudských vzťahov v rámci vidieckych sídiel okresu Trnava.

Výsledky šetrenia

Výsledky dotazníkového výskumu uvádzame krátkou analýzou odpovedí, doplnených o vybrané citované názory.

Uveďte maximálne 5 najzávažnejších problémov, ktoré z vášho pohľadu máte vo vašej obci.

44 starostov vyšpecifikovalo spolu 40 problémov, ktoré je potrebné v ich obci riešiť. Z najčastejšie sa vyskytujúcich odpovedí uviedlo 19 starostov, čo je 43,18 %, ako najzávažnejší problém chýbajúce chodníky pre chodcov. V obciach sú vybudované chodníky zväčša pri hlavnej ceste, často však iba z jednej strany. Chýbajú chodníky v bočných uliciach, a preto viacerí starostovia sa vo svojej činnosti zameriavajú na ich vybudovanie, aby sa zvýšila bezpečnosť chodcov. Druhým najčastejším problémom, ktorý vo svojich odpovediach uviedlo 14 starostov (31,82 %) bola potreba dobudovať chýbajúcu kanalizáciu. 13 starostov (29,55 %) uviedlo problémy s miestnymi komunikáciami, nakoľko sú v zlom technickom stave a je potrebné ich rekonštruovať. Celkom 7 starostov (15,91 %) uviedlo ako závažný problém čierne skládky odpadu, ktoré

sa napriek osvete stále vyskytujú v katastrálnych územiach viacerých obcí. Túto situáciu sa darí riešiť vybudovaním zberných dvorov, kde je odpad hromadený a pravidelne vyvázaný. Avšak v tomto prípade problémom ostáva finančná náročnosť spojená s ich budovaním. Tento problém často riešia starostovia v obciach vybudovaním spoločného zberného dvora pre viaceré obce.

V spektre vyšpecifikovaných problémov sa podľa našich očakávaní vyskytli aj medziľudské vzťahy. Tento problém spolu s intenzívnou dopravou zaradilo medzi najzávažnejšie problémy 13,64 % oslovených starostov. Aj keď medziľudské vzťahy nie sú ekologické problémy, sú dôležité pre rozvoj obce, pre prácu starostu a miestneho zastupiteľstva, ale aj pre život obyvateľov v obci.

Na otázku ako sa zmenili medziľudské vzťahy v obci za posledných 10 rokov? Zlepšili sa, zhoršili sa, nezmenili sa, stále sú dobré, neviem posúdiť a vlastná odpoveď respondentí odpovedali nasledovne:

Z celkového počtu 44 oslovených starostov si 17 starostov (38,64 %) myslí, že sa medziľudské vzťahy v ich obci za posledných 10 rokov zhoršili. 12 starostov, čo je 27,27 % uviedlo, že sa nezmenili a stále sú dobré, 5 starostov (11,36 %) využilo odpoveď neviem posúdiť a 4 starostovia, čo je 9,09 % si myslí, že sa medziľudské vzťahy v ich obci za posledných 10 rokov zlepšili. 6 starostov (13,64 % opýtaných) si zvolilo vlastnú odpoveď. Vo vlastnej odpovedi odznali viaceré názory a vysvetlenia, prečo sa medziľudské vzťahy za posledné roky zmenili...*Za posledných 10 rokov sa prehĺbili sociálne rozdiely, pred 20 rokmi ešte ľudia držali spolu, už to nie je to, čo bývalo kedysi, medzi ľuďmi je závisť a nenávisť...Nedá sa povedať, že sa zlepšili, badať časté rodinné nepokoje...Medziľudské vzťahy nie sú veľmi dobré...Prevláda individualizmus, ale ešte stále vzťahy fungujú na báze priateľstva...Nie je to také, ako to bývalo...Nie sú veľmi dobré, ale nezhoršili sa a v poslednom období sa postupne zlepšujú...Primerane dobré...*

Názory sa líšili aj v závislosti od dĺžky bývania v obci. Starosta bývajúcí v obci menej ako 10 rokov si myslí, že sa v jeho obci medziľudské vzťahy za posledných 10 rokov zhoršili. 37,93 % starostov žijúcich v obci od narodenia si myslí, že sa medziľudské vzťahy zhoršili, 17,24 % respondentov využilo odpoveď neviem posúdiť a to isté percento využilo vlastnú odpoveď a tiež odpoveď nezmenili sa, stále sú dobré. 10,34 % oslovených starostov si myslí, že sa medziľudské vzťahy v ich obci zlepšili. Pre 50 % starostov žijúcich v obci viac ako 10 rokov sa medziľudské vzťahy nezmenili a stále sú dobré. Naopak pre 35,71 % sa zhoršili a 7,14 % starostov využilo vlastnú odpoveď. 7,14 % respondentov vníma zlepšenie medziľudských vzťahov za posledné roky. Nikto z tejto vzorky opýtaných nevyužil možnosť odpovede „neviem posúdiť“.

V závislosti od pohlavia si 35,29 % starostov mužov myslí, že medziľudské vzťahy sa v ich obci za posledné roky zhoršili, pre 26,47 % sa nezmenili a stále sú dobré, 14,71 % opýtaných nevedelo danú situáciu posúdiť a to isté percento využilo vlastnú odpoveď. 8,82 % respondentov označilo medziľudské vzťahy v ich obci za lepšie, ako boli pred 10 rokmi. Polovica starostiek si myslí, že medziľudské vzťahy sa v ich obci za posledné roky zhoršili, 30 % z nich si myslí, že sa nezmenil a stále sú dobré, 10 % využilo vlastnú odpoveď. Rovnako ako v prípade starostov, iba 10 % starostiek si myslí, že medziľudské

vzťahy sa za posledných 10 rokov v ich obci zlepšili. Žiadna starostka nevyužila možnosť odpovede „neviem posúdiť“.

Diferencované boli aj odpovede vzhľadom na vekové kategórie respondentov. Kým 50 % starostov vo veku 18 až 39 rokov vníma zhoršenie medziľudských vzťahov, 16,67 % využilo odpoveď neviem posúdiť, to isté percento vlastnú odpoveď. 16,67 % opýtaných si myslí, že sa medziľudské vzťahy nezmenili a stále sú dobré. Žiadny starosta v tejto vekovej kategórii si nemyslí, že sa medziľudské vzťahy v ich obci zlepšili. Starostovia vo vekovej kategórii 40 až 59 rokov si myslia, že medziľudské vzťahy sa zhoršili (38,71 %). 29,03 % si myslí, že sa nezmenili a stále sú dobré a 12,90 % to nevedelo posúdiť. 9,68 % oslovených respondentov využilo vlastnú odpoveď a to isté percento (9,68 %) si myslí, že sa medziľudské vzťahy v ich obci zlepšili. 28,57 % starostov vo veku 60 a viac rokov si myslí, že sa medziľudské vzťahy zhoršili. Rovnako 28,57 % respondentov využilo vlastnú odpoveď a 28,57 % starostov si myslí, že vzťahy medzi ľuďmi v obci sa nezmenili a stále sú dobré. Pre 14,29 % starostov sa medziľudské vzťahy zlepšili. V odpovediach chýbala možnosť „neviem posúdiť“.

V závislosti na vzdelaní sú rozdiely minimálne. Starostovia so stredoškolským vzdelaním (38,10 %) si myslia, že sa medziľudské vzťahy zhoršili, 28,57 % nezmenili sa, stále sú dobré, a 23,81 % využilo vlastnú odpoveď, pričom 4,76 % starostov sa k danej situácii nevedelo vyjadriť a rovnako iba 4,76 % starostov si myslí, že sa medziľudské vzťahy v ich obci za posledných desať rokov zlepšili. Aj v odpovediach starostov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním dominoval názor, že sa medziľudské vzťahy zhoršili (39,13 %). 26,09 % starostov si myslí, že sa nezmenili a stále sú dobré a 17,39 % opýtaných využilo odpoveď „neviem posúdiť“. 13,04 % starostov si myslí, že sa medziľudské vzťahy zlepšili a 4,35 % opýtaných využilo vlastnú odpoveď.

Nakoľko nie každý vyšpecifikovaný problém musí byť zaradený medzi priority v rámci rozvoja obce, v nasledovnej otázke sa respondenti vyjadrovali či sú medziľudské vzťahy pre rozvoj obce veľmi dôležitou prioritou, dôležitou, menej dôležitou alebo nedôležitou prioritou.

Udržiavať dobré medziľudské vzťahy označilo 29 respondentov (65,91 %) za veľmi dôležitú prioritu pre rozvoj obce. Ak ľudia majú k sebe blízko, dokážu sa vypočúť, poradiť si a vzájomne si pomôcť, pomáha to aj pri budovaní dobrej klímy v obci a uľahčuje to prácu starostu a miestnej samosprávy. Pre 12 starostov (27,27 %) je riešenie medziľudských vzťahov v obci dôležitou prioritou. Traja z opýtaných (6,82 %) túto otázku vníma ako menej dôležitú... *V našej obci sú medziľudské vzťahy veľmi dobré a preto nemusia byť zaradené medzi prioritne riešené problémy...*

V závislosti od dĺžky bývania v obci si starosta bývajúcí v obci menej ako 10 rokov myslí, že udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov je veľmi dôležitou prioritou. 65,52 % starostov žijúcich v obci od narodenia túto otázku považuje za veľmi dôležitú, 27,59 % ju vníma ako dôležitú a pre 6,90 % je menej dôležitá. Rovnako 64,29 % starostov žijúcich v obci viac ako 10 rokov si kladie za cieľ udržať v obci dobré medziľudské vzťahy a preto si tento ukazovateľ stanovili za veľmi dôležitú prioritu. Pre 28,57 % opýtaných je dôležitou prioritou a pre 7,14 % opýtaných je menej dôležitou prioritou pre rozvoj obce.

V závislosti od pohlavia 67,65 % starostov mužov chce mať v obci ľudí, ktorí udržiavajú dobré medziľudské vzťahy, a preto...*riešenie tejto otázky podporujeme a zaraďujeme ju medzi veľmi dôležité priority...* 23,53 % opýtaných hodnotí túto prioritu za dôležitú a 8,82 % za menej dôležitú. 60 % žien starostiek udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov považuje za veľmi dôležitú a 40 % za dôležitú prioritu.

V závislosti od veku dve tretiny starostov (66,67 %) vo veku 18 až 39 rokov považuje udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov za veľmi dôležitú prioritu a 16,67 % za dôležitú prioritu. Pre 16,67 % táto otázka nie je pre rozvoj obce taká dôležitá, nakoľko vzťahy sú hodnotené ako dobré. Pre 70,97 % starostov vo veku 40 až 59 rokov je otázka medziľudských vzťahov veľmi dôležitou prioritou, pre 25,81 % dôležitou prioritou a naopak pre 3,23 % opýtaných je menej dôležitou prioritou. Respondenti vo vekovej kategórii 60 a viac roční tento problém vnímajú ako veľmi dôležitý (42,86 %) až dôležitý (42,86 %). Pre 14,29 % opýtaných je menej dôležitý.

V závislosti od vzdelania 52,38 % starostov so stredoškolským vzdelaním vníma udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov za veľmi dôležitú prioritu pri rozvoji obce, 38,10 % za dôležitú, 9,52 % za menej dôležitú prioritu. 78,26 % starostov s vysokoškolským vzdelaním vníma udržiavanie medziľudských vzťahov za veľmi dôležitú až dôležitú prioritu (17,39 %). Pre 4,35 % starostov v tejto skupine respondentov je tento problém menej dôležitý a nepatrí medzi priority v rámci rozvoja obce.

V záverečnej časti dotazníka sme chceli zistiť, či medziľudské vzťahy ovplyvňujú životný štýl respondentov a na akom mieste dôležitosti sa tento ukazovateľ nachádza.

31 starostov (70,45 %) medziľudské vzťahy zaradilo na prvé miesto dôležitosti. 11 starostov (25 %) tomuto ukazovateľu priradilo 2. miesto dôležitosti a 2 starostovia (4,55 %) 3. miesto. Nikto z oslovených starostov nepriradil medziľudským vzťahom 4., 5., 6., 7. ani 8. pozíciu dôležitosti. Z výsledkov odpovedí vyplýva, že udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov je faktor, ktorý všetci oslovení starostovia vidieckych sídiel v okrese Trnava zaradili na prvé tri pozície dôležitosti.

V závislosti od dĺžky bývania v obci, starosta žijúci v obci menej ako 10 rokov priradil medziľudským vzťahom 2. priečku významnosti. Dominantných 72,41 % starostov žijúcich v obci od narodenia vníma medziľudské vzťahy za najdôležitejší faktor ovplyvňujúci ich životný štýl a priradili im 1. miesto, 20,69 % starostov zaradilo medziľudské vzťahy na 2. a 6,90 % na 3. miesto dôležitosti. Rovnako aj 71,43 % starostov žijúcich v obci viac ako 10 rokov priradilo medziľudským vzťahom 1. pozíciu významnosti a 28,57 % mu priradilo 2. pozíciu významnosti. V hodnoteniach tejto skupiny respondentov chýbala 3. pozícia.

V závislosti od pohlavia 67,65 % starostov mužského pohlavia tento faktor zaradilo na 1. pozíciu, pre 26,47 % starostov je na 2. pozícii významnosti a pre 5,88 % je na 3. pozícii významnosti. Najvyššie percento starostiek žien (80 %) dalo medziľudským vzťahom 1. priečku významnosti a 20 % 2. priečku.

V závislosti od veku polovica opýtaných vo veku od 18 do 39 rokov priradila tomuto faktoru 2. priečku významnosti, 33,33 % 1. a 16,67 % 3. priečku. 70,97 % starostov vo

veku od 40 do 59 rokov vníma medziľudské vzťahy ako faktor, ktorý je z hľadiska významnosti na 1. mieste dôležitosti, pre 25,81 % na 2. mieste a pre 3,23 % na 3. mieste. Všetci starostovia vo veku 60 a viac rokov dali medziľudským vzťahom 1. priečku významnosti.

V závislosti od vzdelania 85,71 % starostov so stredoškolským vzdelaním priradilo tomuto ukazovateľu 1. a 14,29 % starostov 2. priečku významnosti. 1. priečku významnosti dalo tomuto ukazovateľu aj 56,52 % starostov s vysokoškolským vzdelaním. 34,78 % starostov im priradilo 2. a 8,70 % 3. priečku významnosti z hľadiska ich vplyvu na životný štýl starostov v tejto kategórii oslovených respondentov.

Záver

Z predkladaných šetrení vyplynulo, že starostovia vidieckych sídiel v okrese Trnava vyjadrili nespokojnosť so súčasnou kvalitou medziľudských vzťahov v ich obciach. Napriek tomu, že spektrum pozitívneho hodnotenia (odpovede: zlepšili sa a nezmenili sa, stále sú dobré) malo v odpovediach 36,4 % zastúpenie, spektrum negatívneho hodnotenia (odpoveď: zhoršili sa) prevyšovalo (38,6 %). Jednoznačne sa ukazuje vysoká miera kritickosti k existujúcemu stavu.

Medziľudské vzťahy sa vyskytli na poprednom mieste v spektre vyšpecifikovaných najzávažnejších problémov. Problémy, ktoré súvisia so zlými medziľudskými vzťahmi chcú starostovia všetkých vidieckych sídiel v okrese Trnava prioritne riešiť, nakoľko podľa ich slov „iba obec v ktorej sú ľudia otvorení, tolerantní a priateľskí má perspektívu rozvíjať sa“. V 17 obciach okresu Trnava, čo je 38,64 % vidieckych sídiel okresu, sa medziľudské vzťahy za posledných desať rokov zhoršili. Kritickejší v hodnoteniach boli starostovia, ktorí v obciach žijú od narodenia a viac ako 10 rokov. O niečo vyššia miera kritickosti charakterizuje mladšie vekové skupiny respondentov. Z hľadiska pohlaví viac žien starostiek ako mužov starostov uviedlo zhoršenie medziľudských vzťahov v och obci. Minimálne rozdiely boli z hľadiska vzdelania respondentov. V 65,91 % vidieckych sídiel okresu je podľa slov starostov udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov veľmi dôležitou prioritou pre rozvoj obce. Tento názor mali predovšetkým starostovia žijúci v obci od narodenia a viac ako 10 rokov. V závislosti od pohlaví neboli rozdiely tak významné. Minimálne rozdiely boli aj v závislosti od vzdelania. Najvyššie percento oslovených vo všetkých vekových kategóriách vníma medziľudské vzťahy za veľmi dôležitú prioritu v rámci rozvoja obce. Potvrdilo sa, že medziľudské vzťahy sú dôležitým ukazovateľom, ktorý ovplyvňuje aj životný štýl oslovených. Z výsledných odpovedí najvyššie percento respondentov priradilo dobrým medziľudským vzťahom 1. miesto dôležitosti. Išlo predovšetkým o starostov žijúcich v obci od narodenia a viac ako 10 rokov. Rozdiely medzi pohlaviami a z hľadiska vzdelania boli minimálne. Najvyššie percento starostov v strednom a staršom veku si myslí, že sú medziľudské vzťahy pre ich životný štýl najdôležitejším faktorom a priradili im 1. priečku významnosti.

Výpovede respondentov signalizujú, že existuje aj určitý vzťah medzi kvalitou medziľudských vzťahov a veľkosťou sídiel. Medziľudské vzťahy za posledných 10 rokov zhoršili v stredných a veľkých sídlach s počtom obyvateľov väčším ako 500. Naopak

v sídlach s počtom obyvateľov pod 500 sa medziľudské vzťahy za posledných 10 rokov nezmenili a stále sú dobré, alebo sa dokonca zlepšili. Interpretovať sa to dá tak, že v týchto malých obciach je silné rodinno-príbuzenské a spoločenské zázemie.

Je dôležité sledovať a vyhodnocovať subjektívne hľadiská, nakoľko sú súčasťou spoločenských procesov. Výsledky výskumu môžu byť zahrnuté do návrhových opatrení pre rozvoj sídiel a formovanie miestnych politík.

PodĎakovanie

Príspevok vznikol ako výstup vedeckého projektu 2/0066/15 Zelená infraštruktúra Slovenska v rámci Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenskej akadémie vied.

Literatúra

GAJDOŠ, P., 2002: Človek, spoločnosť, prostredie. Sociologický ústav SAV. pp. 374. ISBN 80-855444-15-6

FALŤAN, Ľ. 2015: Sociopriestorová dimenzia životných istôt. Bratislava 2015. pp. 99. ISBN 978-80-85544-95-0

FALŤAN, Ľ., STRUSSOVÁ, M., KOSTLÁN, D., FALŤANOVÁ, Ľ., SOPIROVÁ, A., 2011: Malé vidiecke sídla na Slovensku začiatkom 21. storočia. Sociologický ústav SAV, Bratislava 2011 pp. 287. ISBN 978-80-85544-73-2

MOYZEOVÁ, M. a kol., 2015: Hodnotenie kvality životného prostredia vo vidieckych sídlach (na príklade vidieckych sídiel okresu Trnava). Ústav krajiny ekológie SAV, pp. 280. ISBN 978-80-89325-26-9